

GOULD- BERGOVY VARIACE

23 POEMS

CZ

Premiéra:

29.9.2026

19:30

Divadlo Inspirace*

Reprízy:

30.9., 1.10., 2.10.2026

19:30

Divadlo Inspirace*

* Malostranské náměstí 258/13, 118 00 Praha 1 – Malá Strana

J.S. Bach

a jeho Goldbergovy variae, BWV 988

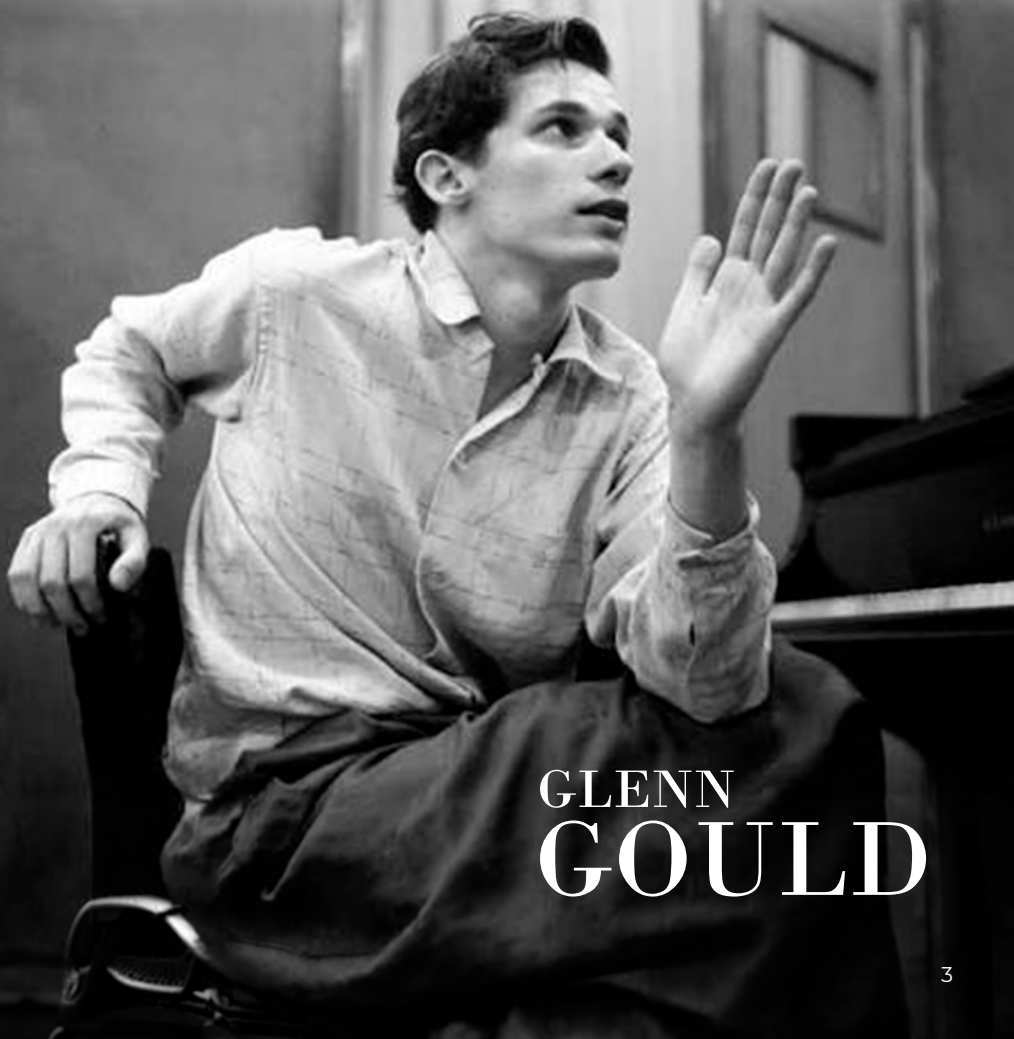
„Aria mit verschiedenen Veränderungen“ („Árie s různými variacemi“) byl titul, který Johann Sebastian Bach (1685 - 1750) připojil k BWV 988 při příležitosti prvního vydání tohoto díla jeho přítelem Balthasarem Schmidem v Norimberku v roce 1741.

Goldbergovy variae tvoří velkou plejádu kontrapunktického a strukturálního mistrovství. Árie je sarabanda, vznešený třídobý tanec s občasným důrazem na druhé době v taktu. Bohatě zdobená melodie této Árie však není základem pro následující variae, jak by se dalo očekávat, ale je jím její harmonická struktura basové linie. Všechny variae, které následují, dodržují stejný harmonický plán, i když tři variae jsou v g moll namísto G dur. Návrat Árie na konci díla představuje dojemný a zcela trefný závěr celého cyklu.

Každá třetí variace je kánonem v postupně se zvětšujících intervalech a to z kánonu v unisonu (Variace 3) do kánonu v nóně (Variace 27). Poslední variace však tuto sekvenci přeruší; nenalezneme zde kánon, ale Quodlibet, ve kterém Bach cituje několik německých lidových písní. V celém cyklu Bach pracuje s pestrou škálou klávesových technik, od expresivního lyricismu až k brilantním virtuozním pasážím. Zároveň zde představuje poměrně širokou řadu hudebních idiomů jako jsou například fughetta, toccata, různé barokní tance, jakožto i odkazy na jeho italské a francouzské současníky a jejich styl skladby pro klávesové nástroje.

Po Bachově smrti v roce 1750 upadly Goldbergovy variae do téměř úplného zapomnění a bylo tomu až do dvacátého století, přičemž pouze pár nahrávek vzešlo z jeho první půlky. Byl to až Glenn Gould a jeho nahrávka z roku 1955, která vynesla Goldbergovy variae do popředí zájmu a do povědomí široké hudební obce. Gouldovo LP bylo také jedním z prvních, na jehož obalu byla fotografie interpreta: 30 fotografií Goulda, jedna pro každou variaci. Gould záměrně vynechal repetice, aby se nahrávka vešla na dvě strany LP desky. Od té doby vzniklo

téměř 200 nahrávek tohoto díla: přibližně polovina je na klavír, třetina na čembalo a zbytek najdeme buď v úpravách pro různé sólové nástroje (harfu, varhany, kytaru, akordeon, atd.) nebo pro nástrojové ansámblы.

GLENN
GOULD

PROČ GOLDBERGOVY VARIACE PRÁVĚ TEĎ?

Jejda! Ne Goldberg. **GOULD-bergovy variace!**

Ano — název je skutečně odkazem na kanadského klavíristu Glenna Goulda, proslulého svou výstředností, nekonečným pobrukováním (ano, během hraní!) a především svou radikální interpretací Bachových Goldbergových variací.

Ale proč by vlastně někdo chtěl zasahovat do už tak dokonalého díla klasické hudby a „zasypávat“ ho pohybem, světly, rekvizitami a dalšími divadelními prvky? Jako by Bachovo mistrovské dílo samo o sobě nestačilo. Proč se vydávat mimo vyšlapané cesty?

Upřímně řečeno, chováme hlubokou úctu k Bachovi

a jeho hudbě. Nejsme tu proto, abychom Bacha interpretovali znovu nebo ho přetvářeli. Naopak, chceme Bacha nechat odemknout naši vlastní výstřednost, naši představivost, naši tvůrčí svobodu a také náš potenciál navázat spojení s jiným umělcem, ať už živým, nebo dávno mrtvým.

Byly to týdny, ne, měsíce, konverzací, improvizací a zkoušení, než jsme našli vlastní vizi Bachovy hudby. To, co vám nyní představujeme, je první verze našeho představení, uvedená před Vámi - naším prvním publikem. Svým způsobem bude toto

představení vždy tak trochu ve stadiu konceptu či „draftu“, protože stále necháváme Bacha, aby nás posouval novými směry.

Prozatím se dílo zrodilo ze tří vzájemně se prolínajících vrstev. Ta první je nejzřetelnější. Je to příběh o příliš horlivé obraceče not a seriózní klasické klavíristce. Příběh se zdá být jednoduchý a snad i trochu humorný. Proč humorný? Protože sami jsme v Bachovi objevili spoustu hravého humoru. A snad ještě více humoru a hravosti ve způsobu, jakým slavné Variace interpretoval Glenn Gould.

Druhá vrstva je metaforická. Je mnohem otevřenější interpretaci a každý z vás si kolem obrazů a zvuků, které jsme vytvořili na jevišti, může vystavět svůj vlastní příběh či dokonce vlastní mytologii. Můžete se opřít o vlastní asociace, životní zkušenosti, obavy i radosti a nechat je vstoupit do setkání s představením. Někdo se možná ztotožní s tématy krajní osamělosti, tvůrčího sebetřýznění nebo zdrcujících nočních můr připomínajících posedlosti, které mnohé tvůrčí duše znají. Jiní se možná raději zaměří na myšlenku laskavosti a spolupráce v časech psychických obtíží: když někdo

„ujede ze svého směru“, dokážeme ho přijmout s laskavostí a zvědavostí, stejně tak jako klavírista v našem představení přijímá svého obraceče not? A právě z tohoto přijetí mohou vzniknout nové objevy, nové vynálezy, nové spolupráce a především společná radost.

Třetí a poslední vrstva je určena speciálně pro nerdy. Zejména pro nerdy přes Glenna Goulda. Ale pokud tuto vrstvu přehlédnete, vůbec nic se neděje. Berte ji jako třešničku na dortu.

Samozřejmě zůstáváme otevření vašim vlastním představám o těchto třech vrstvách a to především o té metaforické. Nakonec nikdo přece nevlastní „správnou“ interpretaci Bacha, i když někteří velmi vážní lidé tvrdí, že ano. A hádejte co? Nikdo nevlastní ani „správnou“ interpretaci našeho představení. Tak směle do toho. Spolupředstavujte si. Spoluvytvářejte. Zpochybňujte.

A užijte si to!

Vaši,

Eliška, Radka a Art

Tvůrčí tým

Eliška Benešová je česká tanečnice, lektorka, tvůrkyně a performerka. Tanec studovala na Taneční konzervatoři hl. m. Prahy, Konzervatoři Duncan centre a v zahraničí na Escuela profesional de danza de Mazatlán v Mexiku. V roce 2023 založila spolek 23 Poems Collective z. s. za účelem podpory mezinárodní a multižánrové spolupráce. Dlouhodobě působí jako pedagog na Konzervatoři Duncan centre a je certifikovanou lektorkou mezinárodního pohybového vzdělávacího programu Fighting Monkey.

Radka Hanáková je česko-kanadská koncertní klavíristka, komorní hráčka a pedagožka. Vystudovala HAMU v Praze pod vedením prof. Miroslava Langera, později byla přijata do prestižního programu Artist Diploma na Glenn Gould School, a získala doktorát na University of Toronto pod vedením prof. Jamieho Parkera a v roce 2020 vydala své debutové sólové album věnované právě Bachovým Goldbergovým variacím.

Art Babayants je kanadský divadelní režisér, umělec, pedagog a akademik arménského původu. Je držitelem titulu PhD. v oboru Drama, *Theatre and Performance Studies* na University of Toronto a je uměleckým šéfem nezávislé divadelní společnosti Toronto Laboratory Theatre. Ve své umělecké a akademické činnosti se specializuje na současné hudební divadlo, vícejazyčnou dramaturgii a propojení hereckých technik. Je autorem a režisérem řady oceňovaných mezinárodních divadelních projektů.

KREDITY

Režie a dramaturgie: **Art Babayants** · Hudba: **Johann Sebastian Bach** · Hudební interpretace: **Radka Hanáková** · Choreografie a taneční interpretace: **Eliška Benešová** · Pohybová spolupráce: **Cécile Da Costa** · Světelný design: **Art Babayants, Martin Bítala** · Scénografie: **Martina Koblic Valterová, Josef Koblic** · Technická realizace: **Martin Bítala** · Produkce a propagace projektu: **23 Poems Collective z. s.** · Koprodukce: **Toronto Laboratory Theatre** · Fotografie a video: **Karolína Šnajdrová**

Projekt vzniká za finanční podpory **Ministerstva kultury České republiky, Státního fondu kultury České republiky a Městské části Praha 1 a le Conseil des arts et des lettres du Québec**

Vznik projektu dále podpořili Divadlo Inspirace, Studio Truhlárna, Komunitní prostor Smíchov, Konzervatoř Duncan Centre

PODPORA :

MINISTRY OF CULTURE
CZECH REPUBLIC

Státní fond kultury ČR

PRAHA 1

Conseil
des arts
et des lettres
du Québec

komunitní
prostor
smíchov

TRUHLA^{RNA}

